

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 11 Ekim 2024
Sayı : 830

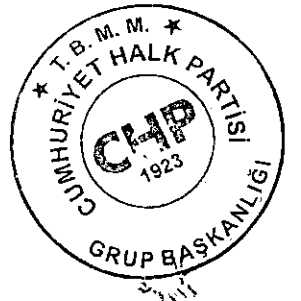
10/1864

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çocuklarımızın ruh ve beden sağlıklarının korunması, çocuğun yüksek yararının gözetilmesi amacıyla çocuklara yönelik cinsel istismarın ve erken yaşta evliliğin nedenleri ve sonuçlarının araştırılması, bu konuda gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 08.10.2024

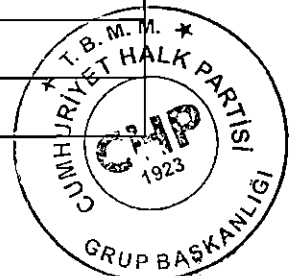
Saygılarımızla,

Aysu BANKOĞLU
Bartın Milletvekili

839 Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizergesi

ADI-SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
ULAS KARASI	İzmir MY	
Şeref APPACI	Düziçi Mv.	
Utku Gökören	Eskişehir Mv.	
Orhan Sener	Adana MY	
Cemal AKAY	Korabük Mv.	
Harun Yentir	Rehirdiç	
Mahir POLAT	İzmir	
Mahmut Torio	Sonurda	
Orhan Seribel	Bursa	
Av.Dr. M. Serhan ANLIKCI	Diyarbakır	
Gökhan Özgür	Adana	
Talat DİNÇER	Manisa	
Ahmet Ben YAZGAN	Edirne	
Ayhan BARUT	Adana	
Deriz Demir	Ankara Mv	
Yüksel Tazken	İzmir	
Tahsin Ocaklı	Rize Mv	
Ayk. Feri		
Eylem Eray Erayral	Zonguldak Mv.	
Alper Timsi Ermed	ANK	

GEREKÇE ÖZETİ

Çocuklara yönelik erken yaşta evlilik, cinsel şiddet ve istismar vakaları hızla artmakta, ülkemizin dört bir yanından kaçırılma, istismar vakalarına dair haberler basına ve kamuoyuna yansımaktadır. Hatta çocuklara yönelik istismar ve şiddeti meşrulaştıran yayınların rahatlıkla varlığını sürdürebildiği ve bu konuda herhangi bir denetim olmadığı görülmektedir. Bu anlamda mevcut politikadaki eksiklikler çocuklarımızı koruyamamaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında çocuklarımızın ruh ve beden sağlıklarının korunması, çocuğun yüksek yararının gözetilmesi amacıyla çocuklara yönelik cinsel istismarın ve erken yaşta evliliğin nedenleri ve sonuçlarının araştırılması, bu konuda gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

GEREKÇE

Çocuk haklarının korunması için Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuğun şiddet ve istismardan korunması, eğitim alması sağlanarak geliştirilmesi, sağlık haklarından faydalanması ile yaşatılması ve söz hakkının korunması ile katılım hakkının sağlanması yönünde çocuğun yüksek yararına olacak temel prensipleri saymaktadır. Sözleşmenin ülkemiz tarafından imzalanmasının üzerinden 34 yıl, meclisten geçmesinin üzerinden 29 yıl geçmesine karşın halen sözleşme prensipleri çocukların yaşamında yeterince yer alamamaktadır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin imzalanması konusunda ilk devletlerden birisi olmamıza rağmen yasanın yürürlüğe girmesi için 5 yıl beklenmiş, mevcut durumda da ülkemiz çocukların korunması, yaşatılması, geliştirilmesi ve katılımları için yeterli düzeyde bir yol kat edememiştir. İmzacı taraf devletlerin çocuğun her türlü hakkını ve sözleşmenin temel prensibi olan çocuğun yüksek yararını korumak zorunda olduğu gerçeği ne yazık ki ülkemizde son yıllarda artan çocuk hakkı ihlalleri ve özellikle artan istismar vakaları ile bağdaşmamaktadır. Çocukların yüksek yararı için olması gereken koşullar ülkemizde hala tam oturtulamamıştır.

Çocuklara yönelik cinsel şiddet ve istismar vakaları hızla artmakta, ülkemizin dört bir yanından kaçırılma, erken yaşta evlilik ve cinsel şiddete dair vaka haberleri basına ve kamuoyuna yansımaktadır. Hatta çocuklara yönelik istismar ve şiddeti meşrulaştıran yayınların rahatlıkla varlığını sürdürdüğü ve bu konuda herhangi bir denetim olmadığı da görülmektedir. Pedofili, ensest, çocuk yaşta evlendirilen kız çocukları ve kurum içi cinsel istismar hala ülkemizde çocuklar için en büyük tehdit unsurunu oluşturmaktadır. Adalet Bakanlığı'nın Nisan 2024'te yayınladığı "Adalet İstatistikleri 2023" raporuna göre, "çocukların cinsel istismarı" iddiası ile 2023 yılında 40.713 yeni dosya açıldı ve bu dosyalarda 36.275 şüpheli yer aldı.

2015-2023 yılları arasında "çocukların cinsel istismarı" suçuna ilişkin açılan dosya endeksi ise yüzde 94 arttı. Dosya endeksinin 2015 yılından itibaren 100 olarak kabul edildiği raporda, 2023 yılındaki endeks sekiz yılda 194'e yükseldi.

Yıllara göre "çocukların cinsel istismara" maruz kaldığı dosya endeksinde en yüksek oran 2022'de 219 olarak kaydedildi.

2023 yılında "çocukların cinsel istismara" uğradığı iddiasıyla açılan 14.184 dosya hakkında "kovuşturmaya yer olmadığına" karar verilirken, 14.299 dosya için kamu davası açıldı.

Türk Ceza Kanunu (TCK) uyarınca ceza mahkemelerinde kovuşturma evresinde olan toplamda 14.919 dosyanın neticesinde 6.656 mahkumiyet kararında 7.088 sanık mahkum edildi. 6.211 dosyada ise beraat kararı verilirken, bu dosyalarda ise 7.108 sanık beraat etti.

2023 bir önceki yıla oranla "çocukların cinsel istismar" suçuna ilişkin endekste yüzde 4'lük bir gerileme yaşandı ancak 2022 yılında "çocukların cinsel istismarı" suçlamalarında bir önceki yıla göre yüzde 33 artış yaşanmıştı.

TÜİK verilerine göre güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı 2023 yılında 537 bin 583 oldu. Bu olaylarda çocukların 242 bin 875'i mağdur olarak, 178 bin 834'ü suça sürüklenme sebebiyle (kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla), 84 bin 751'i bilgisine başvurma amacıyla, 15 bin 716'sı kayıp (hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunan) olması sebebiyle, 11 bin 179'u kabahat işlediği iddiasıyla, 4 bin 228'i ise bu nedenlerin dışında kalan diğer nedenlerden dolayı güvenlik birimlerine geldi veya getirildi.

İstismarın bir diğer yüzünü de erken yaşta çocuk evlilikleri oluşturmaktadır. Özellikle kız çocukları okula gönderilmemekte, ya çalıştırılmakta ya evlendirilmekte ya da mahalle baskısı ile evde tutulmakta, kardeşlerine bakmakta, temizlik yapmaktadır. Erken yaşta evlilikler günümüzün en büyük sorunu olmaya devam etmektedir. Her yıl binlerce kız çocuğu erken yaşta evlendirilmekte, çocuk yaşta evlenen kadınların yarısı ise fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

UNICEF'in çocuk evlilikleri verilerine göre, Türkiye'de şu anda 18-45 yaş arasındaki her 5 kadından 1'i çocuk yaşta evlenmektedir. Çocuk yaşta evlenen her 3 kadından 1'i çocuk yaşta anne olurken, çocuk yaşta evlenen kadınların yarısı ise fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. TÜİK'in "2023 yılı evlenme ve boşanma istatistikleri" verilerine göre ise 16-17 yaş arasında 10 bin 471 kız çocuğu çocuk yaşta evlendirildi. Çocukların büyük bir kısmının kendilerinden yaşça çok büyük erkeklerle evlendirildiği belirlenmiştir. Bu çocukların evlendikleri erkeklerin önceki medeni durumlarına bakıldığında 168'inin boşandığı, 4'ünün ise evlendikleri kadının öldüğü, yani 172'sinin ikinci evliliğinin olduğu görülmektedir. 600'e yakın kız çocuğu 30'la 45 yaşındaki erkeklerle evlendirilmiştir.

6 Şubat depremlerinin ardından bölgede yapılan araştırmaya göre ise çocuk yaşta evlilik yüzde 21, çocuk işçiliği yüzde 48 arttı. Araştırmaya katılanların yüzde 28'i hane içi şiddetin, yüzde 15'i ise kadınlara ve kız çocuklarına yönelik cinsel şiddet olaylarının arttığını göstermektedir.

Tüm bu sorunlara rağmen cinsel istismarın önlenmesi yönünde gerekli koruyucu ve önleyici tedbirler alınmamaktadır. Çocuk istismarına ilişkin istatistiksel verilerin düzgün tutulmaması, bu nedenle takibin zorlaşması nedenleriyle önleme ve iyileştirme çalışmaları yapılmasını engellenmekte, etkili bir risk analizi ve vaka yönetimi açısından adli mekanizma içinde bu tür bir veri tabanı ile ilgili düzenleme yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Önleme çalışmalarına ilişkin olarak da ciddi eksiklikler bulunmakta, ne yazık ki sağlıklı ve etkin olarak istismarın önlenmesine ilişkin bir politika ya da eylem planı mevcut değildir. Çocuğa karşı şiddetin önlenmesine ilişkin sadece çocuk ve ebeveynleri bilgilendirmeye yönelik önleme programların geliştiriliyor olması, şiddetin hiçbir formunun kabul edilemezliği konusunda farkındalık oluşturmak konusundaki yetersizlikler ve çocuk istismarını önlemenin çocuk, ebeveyn ve çocukla çalışan kurumların yanı sıra herkesin

sorumluluğu olduğuna ilişkin bakış açısının yeterince yaygınlaştırılmamış olduğu anlamına gelmektedir.

Gerçekleşmiş vakalarda ise mahkemelerin “iyi hal” ve “saygın tutum” gibi gerekçelerle indirim uygulaması, birçok yerde Çocuk İzlem Merkezlerinin bulunmaması, çocuklarla yapılan görüşmelerde pedagog bulunmayışı, bir çocuğun 5 defa muayeneye gönderilerek çocukların daha çok travmatize edildiği örneklerine sıkça rastlanmaktadır.

Bunun yanında en başta istismarın tanımının net olarak bilinmemesi istismara uğrayan çocuğun ya da ailenin istismarı fark etmesi açısından sorun teşkil etmekte, basına da yansıdığı üzere bir kadın doğum uzmanına giden bir yetişkin doktorun kendisini istismar ettiğini yakın çevresi ile konuştuğunda fark etmesi gibi yetişkinlerin bile doğru dokunuşları net anlayamadığı anlar olabildiği gibi örneklere sıklıkla rastlanmaktadır. Ayrıca bu konuda ilgili kurum ve kuruluş personelinin yeterince eğitilmediği ve çoğunun bu konudaki mevzuat ve gerekli pedagojik eğitimden yoksun olduğu da dile getirilen en önemli eksikliklerin başında yer almaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında çocuklarımızın ruh ve beden sağlıklarının korunması, çocuğun yüksek yararının gözetilmesi amacıyla çocuklara yönelik cinsel istismarın nedenleri ve sonuçlarının araştırılması, bu konuda gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci maddesi ve TBMM İçtüzüğünün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

